

(having large-eyes); तथा हि ते शलिमुदारदर्शने Ku. 5. 36. -रमणीय *a.* grand and lovely, transcendental; S. 7. -वीर्य *a.* of great power. -वृत्तार्थपद *a.* of excellent words and meaning and metre; उदारवृत्तार्थपदैर्मनोरमैस्तदास्य रामस्य चकार कीर्तिमान् Rām. 1. 2. 42. -सत्त्वाभिजन *a.* Of noble character and descent; उदारसत्त्वाभिजनो हनूमान् Rām. 4. 47. 14.

उदारता 1 Liberality, generosity. -2 Richness (as of expression); वचसाम् Māl. 1. 7; Ś. 6; (as applied to words) उदारता = कठिनवर्णघटनारूपविकटत्वलक्षणा R. G.; (as applied to the sense) चुम्बनं देहि मे भायं कामचाण्डालवृत्तये इत्यादिग्राम्यार्थपरिहारः *ibid.*

उदारथि *a.* 1 Going upwards. -2 Rising, enlightening the organs of sense. -3 Steaming (as a hot dish). -थिः N. of Viṣṇu.

उदावत्सरः A year, one of the five years forming a period.

उदावर्तः A disease of the bowels, 'iliac passion' (characterized by the retention of excrements). -ती A painful menstruation with foamy blood; सफेनिलमुदावर्ती रजः कृच्छ्रेण मुञ्चति Suśr.

उदावसुः N. of a son of Janaka (king of Videha).

उदास 2 *Ā.* [उद्-आस्] To be indifferent or unconcerned, be careless or apathetic; to be passive or inactive; तत्किमित्युदासते भरताः Māl. 1; विधाय वैरं सामर्थं नरोऽरौ य उदासते Śi. 2. 42; Bg. 9. 9; Sāh. K. 20; not to share in; show no interest in; Mu. 1.

उदास, -सिन् *a.* Indifferent, apathetic, unconcerned. -सः, -सिन् *m.* 1 A stoic, philosopher. -2 One who has no passion for anything, a religious mendicant in general. -3 Indifference, apathy; stoicism.

उदासित् *a.* 1 Indifferent, apathetic, stoical; उदासितारं निगृहीतमानसैर्गृहीतमध्यात्मदशा कथंचन Śi. 1. 33.

उदासीन *pres. p.* 1 Indifferent, unconcerned, apathetic, passive; उदासीनवदासीनम् Bg. 9. 9. तद्दर्शिनमुदासीनं त्वमिव पुरुषं विदुः Ku. 2. 13. (taking no part in the creation of the material universe); see साङ्ख्य; Pt. 1. -2 (In law) Not involved in any dispute. -3 Neutral (as a king or nation). -नः 1 A stranger. -2 A neutral, an indifferent person; अरिमित्रोदासीनव्यवस्था Mu. 5; Ms. 7. 158; Y. 1. 345; Bg. 6. 9. -3 A common acquaintance.

उदास्थित *a.* Set over, appointed to. -तः 1 A superintendent. -2 A door-keeper. -3 A spy, an emissary; com. on Ms. 7. 154. -4 An ascetic who has given up his vow. Kau. A. 1. 11

उदाहित *a.* Elevated, raised.

उदाह 1 P. 1 To relate, narrate, declare, announce. -2 To say, speak, utter; उदाजहारं दुपदात्मजा गिरः Ki. 1. 27; Mk. 9. 4; Pt. 2.; चिकिसका दोषमुदाहरन्ति M. 2; Māl. 1; त्वां कामिनो मदनदूतिमुदाहरन्ति V. 4. 11; mutter, repeat; धर्माक्षराणि Mk. 8. -3 To cite as an instance or illustration, illustrate; त्वमुदाहियस्व कथमन्यथा जनैः Śi. 15. 29.

उदाहरणम् 1 Relating, declaration, saying, utterance. -2 Narration, recital, opening a conversation; अथाङ्गिरसमग्रण्यमुदाहरणवस्तुषु Ku. 6. 65; अद्भुतोदाहरणानि Mv. 5 stories or narrations. -3 A declaratory song or poem, a sort of panegyric beginning with words like जयति and full of alliteration; पत्रे निवेशितमुदाहरणं प्रियायाः V. 2. 14; चारणेभ्यस्त्वदीयं जयोदाहरणं श्रुत्वा V. 1; जयोदाहरणं बाह्वोर्गपयामास किन्नरान् R. 4. 78; (येन केनापि तालेन गद्यपद्यसमन्वितम्। जयत्युपक्रमं मालिन्यादिप्रासविचित्रितम् ॥ तदुदाहरणं नाम विभक्त्यष्टाङ्गसंयुतम्। Prataparudra.) -4 An instance, example, illustration; समूहातमग्रन्तः परावोद्यन्ति मानिनः। प्रथ्वंसितान्धतमसस्तत्रोदाहरणं रविः ॥ Śi. 2. 33; किमुदाहरणम् Kāśi. पुराणमितिवृत्ताख्यायिकोदाहरणम् ...। Kau. A. 1. 5. -5 (In Nyāya) The third member of an Indian syllogism (which has five members). -6 Beginning, commencement, introduction. -7 Exhibition, illustration; U. 1. -8 (In Rhet.) An illustration reckoned as a figure of speech by some rhetoricians. It resembles अर्थान्तरन्यास; *e. g.* अमितगुणोऽपि पदारथो दोषेणैकेन निन्दितो भवति। निखिलरसायनराजो गन्धेनोप्रेण लघुन इव ॥ R. G. (For a clear distinction between the two figures see R. G., under उदाहरण.)

उदाहारः 1 An example or illustration. -2 The beginning of a speech.

उदाहृत *p. p.* 1 Said, uttered; तत्तामसमुदाहृतम् Bg. 17. 19. -2 Named, called; श्रुतान्वितो दशरथ इत्युदाहृतः Bk. 1. 1. -3 Illustrated. -4 Stipulated; वनवासं त्वयाऽज्ञप्तः शुल्केत्येतदुदाहृतम् Pratimā 3. 20.

उदाहतिः *f.* An example, illustration.

उदि 2 P. 1 To rise (as a star, cloud &c.) (fig. also); come up; उदेति पूर्वं कुसुमं ततः फलम् Ś. 7. 30; उदेति सविता ताम्रस्ताम्र एवास्तमेति च Subhāṣ; Māl. 2. 10; Ki. 2. 36; Bk. 6. 110, 8. 35, 18. 20; to be seen, appear. -2 To be produced, come out or arise from, spring or proceed from; उदितदयः Dk. 13; पुण्यः कृशानोरुदियाय धूमः R. 7. 26; उदितश्रियम् 1. 93 v. l.; Ś. 1. 25. -3 To go out, escape. -4 To start up; एवमुद्यन्प्रभविण R. 17. 77. -5 To rise up against; संयुगे संयुगीनं तमुद्यन्तं प्रसहेत कः Ku. 2. 57; य एनमुदीयादथी Mb.

उद्य *a.* (In gram.) Following, coming after or upon (as a letter, accent &c.); उद्यशब्दः परशब्दसमानार्थः प्रातिशाख्येषु प्रसिद्धः. -यः 1 Rise (fig. also); चन्द्रोदय इवोदयेः R. 12. 36, 2. 73; going upwards, ascending (as of the sun, stars &c.). -2 (*a.*) Rising up, coming forth; द्रविणं acquisition of wealth; Pt. 2; so भाग्यं dawn of fortune; Amaru. 25; स्वगुणोदयेन Pt. 1. 94. (*b.*) Appear-